

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum
im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

dr hab. med. Małgorzata Świątkowska-Freund, prof. UMK
Katedra Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej
ul. Ujejskiego 75, 85-168 Bydgoszcz
e-mail: mswiatkowska@cm.umk.pl, tel. +48 602 243 144

**Rada Dyscypliny Nauk o Zdrowiu
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
02-091 Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 61**

**OPINIA W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM
DR NAUK O ZDROWIU MAŁGORZATY STEFANIAK**

tytuł osiągnięcia naukowego:

**„Ocena mentoringu jako nowoczesnej metody dydaktycznej
w kształceniu praktycznym studentów położnictwa”**

Dr nauk o zdrowiu Małgorzata Stefaniak ukończyła studia stacjonarne, kierunku Położnictwo, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uzyskując stopień licencjata w 2010 roku. Następnie na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym na kierunku Położnictwo uzyskała w 2013 roku stopień magistra i równolegle w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, na Wydziale Nauk Społecznych na kierunku Pedagogika uzyskała stopień licencjata ze specjalnością Terapia pedagogiczna i wspomaganie rozwoju dziecka.

W 2019 roku Małgorzacie Stefaniak został nadany stopień doktora nauk o zdrowiu na podstawie rozprawy pod tytułem *„Ocena poziomu leptyny w surowicy krwi kobiet rodzących oraz we krwi pępowinowej w ciąży o prawidłowym przebiegu i w wybranych powikłaniach”*. Za tę pracę Doktorantka uzyskała dyplom z wyróżnieniem. Promotorem pracy była prof. dr hab. n. med. Ewa Dmoch-Gajzlerska, a promotorem pomocniczym dr n. farm. Wanda Gajzlerska-Majewska. W 2020 roku Habilitantka uzyskała tytuł specjalisty pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego, a w 2021 roku tytuł Master of Business Administration MBA w Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum
im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

dr hab. med. Małgorzata Świątkowska-Freund, prof. UMK
Katedra Położnictwa, Chorób Kobiety i Ginekologii Onkologicznej
ul. Ujejskiego 75, 85-168 Bydgoszcz
e-mail: mswiatkowska@cm.umk.pl, tel. +48 602 243 144

Dr n. o zdr. Małgorzata Stefaniak od 2013 roku jest zatrudniona w Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej, gdzie początkowo pracowała jako wykładowca akademicki, obecnie pełni rolę adiunkta badawczo-dydaktycznego. Od 2021 roku zatrudniona jest również w Agencji Badań Medycznych jako ekspert oceniający wnioski o dofinansowanie projektów naukowych.

Postępowanie habilitacyjne opiera się o przedłożone osiągnięcie naukowe składające się z pięciu prac oryginalnych. Tytuł osiągnięcia to: „Ocena mentoringu jako nowoczesnej metody dydaktycznej w kształceniu praktycznym studentów położnictwa”. Łączna punktacja osiągnięcia naukowego wynosi: Impact Factor – 7,209 pkt i 660 pkt MEiN.

Dodatkowo, dorobek naukowy dr n. o zdr. Małgorzaty Stefaniak wg załączonej analizy bibliometrycznej stanowi 41 prac, według bazy Web of Science cechuje go całkowita liczba 21 cytowań, indeks Hirscha – 3. Według bazy Scopus – liczba cytowań wynosi 39, Indeks Hirscha – 3. Łączna punktacja IF wynosi 25,405 i 804 punkty MEiN, w tym po uzyskaniu stopnia doktora 13,891 pkt IF i 680 pkt MEiN.

Prace zawarte w cyklu stanowiącym osiągnięcie naukowe dotyczą nowatorskiej metody nauczania polegającej na mentoringu, czyli indywidualizacji nauczania praktycznego przez przeszkolony personel przekazujący wiedzę bezpośrednio, w oparciu o osobistą relację z podopiecznym. Jest to jedna z metod nauczania opisywanych w ramach koncepcji Dedicated Education Unit (DEU). Koncepcja ta ma na celu optymalizację procesu uczenia się studentów pielęgniarstwa na studiach licencjackich poprzez ulepszenie środowiska nauczania klinicznego oraz umożliwienie biskiej współpracy klinicystów, naukowców i studentów. W obecnym systemie kształcenia zajęcia praktyczne prowadzą często nauczyciele akademicki niezwiązani zawodowo z placówką medyczną w której odbywa się szkolenie, a badania wskazują na wyższą skuteczność nauczania przez mentorów klinicznych, będących pracownikami tych placówek. Początkiem osiągnięcia naukowego była współpraca Habilitantki z grupą międzynarodowych badaczy oceniających możliwość zastosowania koncepcji DEU w uczelniach wyższych w różnych krajach, funkcjonujących na różnych zasadach i kształcących na kierunkach zarówno pielęgniarstwa jak i położnictwa.

Habilitantka postawiła sobie cztery cele:

1. Identyfikacja istotnych czynników ułatwiających i utrudniających implementację innowacyjnych metod nauczania w kształceniu praktycznym studentów położnictwa.
2. Zaimplementowanie mentoringu jako innowacyjnej, przyszłościowej, a zarazem użytecznej formy nauczania praktycznego studentów położnictwa.
3. Analiza efektywności mentoringu jako jednej z nowoczesnych metod dydaktycznych zastosowanej w kształceniu praktycznym studentów kierunków medycznych z położeniem nacisku na kierunek położnictwo.
4. Ocena wpływu mentoringu na jakość kształcenia praktycznego studentów położnictwa.

Wszystkie te cele Habilitantka zrealizowała w trakcie prowadzonych badań. Poszczególne elementy wyników tych badań opublikowała w pracach wchodzących w skład osiągnięcia naukowego.

Praca pierwsza – Implementing dedicated education units in 6 European undergraduate nursing and midwifery students clinical placements.

Po wdrożeniu Dedicated Education Units (DEU) w 6 krajach europejskich oceniono w badaniu jakościowym wśród uczestników programu (studentów, nauczycieli i mentorów) czynniki ułatwiające i utrudniające wdrażanie tego modelu nauczania. Wyniki pokazały nie tylko, że niewiele jest barier utrudniających wprowadzenie modelu DEU, ale również, że ten sposób nauczania pozwala studentom poszerzać i rozwijać umiejętności praktyczne w bezpiecznym i wspierającym środowisku uczenia docenianym przez nich.

Praca druga - The Dedicated Education Units model in the practical education of midwifery students.

Po wdrożeniu modelu DEU w edukacji studentów położnictwa w Szpitalu im. Św. Rodziny w Warszawie przeprowadzono zogniskowany i pogłębiony wywiad grupowy i na ich podstawie oceniono czynniki które utrudniają zastosowanie nowej metody nauczania (brak personelu, niewystarczające szkolenie w zakresie prowadzenia zajęć tą metodą, brak

odpowiedniej współpracy pomiędzy uczelnią a szpitalem) oraz korzyści z jej stosowania (bezpieczny sposób nabywania wiedzy praktycznej, osobista relacja z mentorem, przyjazna atmosfera ułatwiająca zdobywanie umiejętności praktycznych). Praca ta pozwoliła przygotować program kształcenia oparty na wykorzystaniu monitoringu dla uczelni funkcjonujących w polskich realiach, dostosowany do specyfiki współpracy pomiędzy uczelniami a szpitalami.

Praca trzecia – Evaluation of Mentor training program for midwives in two hospitals in Warsaw, Poland – a qualitative descriptive study.

W dwóch warszawskich szpitalach przeprowadzono pilotażowe szkolenie dla położnych w oparciu o pierwszy program przygotowujący do pełnienia roli mentora w nowym systemie nauczania opartym na modelu DEU. Następnie na podstawie ankiet wypełnionych przed szkoleniem oraz opinii wyrażonych po jego zakończeniu oceniono zapotrzebowanie na tego typu szkolenia, oraz jego efekty. Badania te wykazały duże zapotrzebowanie na tego typu szkolenia oraz potrzebę rozszerzenia części szkolenia pozwalającej nabyć umiejętności niezbędne do pełnienia roli mentora.

Praca czwarta – Mentoring in the clinical training of midwifery students – a focus study of the experiences and opinions of midwifery students at the Medical University of Warsaw participating in a mentoring program.

W tym opracowaniu habilitantka oceniła wrażenia studentów po odbyciu szkolenia zgodnego z nowym modelem opartym na mentoringu. Wynioskowano z przeprowadzonych badań, że innowacyjny model kształcenia jest pozytywnie oceniany przez studentów, ułatwia im nabywanie wiedzy i umiejętności praktycznych w bezpośredniej relacji z mentorem, a także pomaga wejść w realia pracy zawodowej w systemie opieki zdrowotnej.

Praca piąta – Mentoring model in practical education for midwifery students – a qualitative study.

W pracy tej oceniono efektywność mentoringu w kształceniu praktycznym studentów i opinię wszystkich uczestników projektu na temat wpływu mentoringu na jakość kształcenia. Według badanych mentoring ma większą skuteczność w uczeniu i osiągnięciu zaplanowanych

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum
im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

dr hab. med. Małgorzata Świątkowska-Freund, prof. UMK
Katedra Położnictwa, Chorób Kobiety i Ginekologii Onkologicznej
ul. Ujejskiego 75, 85-168 Bydgoszcz
e-mail: mswiatkowska@cm.umk.pl, tel. +48 602 243 144

celów w porównaniu z tradycyjnym modelem nauczania, ma ogromny potencjał i przyczynia się do usprawnienia procesu dydaktycznego.

Podsumowując zaprezentowane w ramach osiągnięcia naukowego prace należy zwrócić uwagę, że są one związane z wprowadzaniem nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie nowatorskiej metody nauczania opartej na koncepcji Dedicated Education Unit. Jest to moim zdaniem metoda zmierzająca do takiego modelu kształcenia studentów, jaki funkcjonował w szkołach średnich i pomaturalnych kształcących pielęgniarki i położne, czyli opartego o bezpośrednią współpracę osoby uczącej z podopiecznym. Niestety od czasu wprowadzenia reformy nauczania zawodowego w ramach ćwiczeń praktycznych prowadzonych przez uczelnie zajęcia odbywają się w grupach kilkusobowych, często prowadzonych przez nauczycieli akademickich niezwiązanych z placówką medyczną w której te zajęcia się odbywają. Uważam, że jest to czynnik istotnie pogarszający poziom edukacji i bardzo mnie cieszy pojawienie się trendu zmierzającego do powrotu do systemu nauczania praktycznego po pierwsze przez osobę pracującą w placówce medycznej w której odbywają się zajęcia, po drugie w formie bezpośredniego nauczania jednego studenta przez jednego prowadzącego kształcenie praktyczne (w opisywanym modelu nazywanego mentorem) w czasie realnego wykonywania zawodu.

Poza przedłożonym w postępowaniu habilitacyjnym cyklem prac na temat roli mentoringu w edukacji położnych i pielęgniarek Habilitantka jest autorką monografii naukowej, rozdziału w monografii, trzech listów do redakcji i jednej pracy poglądowej w tym samym temacie. Inne opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora nauk o zdrowiu publikacje wiążą się tematycznie z tematem rozprawy doktorskiej oraz z zagadnieniami organizacji pracy położnych, opieki nad pacjentkami z niepełnosprawnościami albo w ciąży powikłanej, markerów nowotworowych oznaczanych w nowotworach gruczołu piersiowego i narządów rodnych.

UNIwersYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum
im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

dr hab. med. Małgorzata Świątkowska-Freund, prof. UMK
Katedra Położnictwa, Chorób Kobiecty i Ginekologii Onkologicznej
ul. Ujejskiego 75, 85-168 Bydgoszcz
e-mail: mswiatkowska@cm.umk.pl, tel. +48 602 243 144

Habilitationka jest uczestniczką wielu projektów naukowych. Realizuje obecnie międzynarodowy projekt pt. „Clinical reasoning in nursing/midwifery education and clinical practice” stanowiący kontynuację osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę analizowanego wniosku habilitacyjnego. Nadal prowadzi badania nad poziomem leptyny w ramach program „Ocena poziomu leptyny w surowicy krwi kobiet i we krwi pępowinowej noworodków w ciąży powikłanej cholestazą wewnątrzwątrobową ciężarnych” zapoczątkowany pracami nad rozprawą doktorską. Dr n. o zdr. Małgorzata Stefaniak jest członkiem grup badawczych realizujących program „Perceptions of modern nursing and midwifery”, „Clinical supervision” w ramach projektu „Nursing Now Challengers” oraz „Nursing Now Challenge Alumni To Current Participants Mentoring”. Jest też członkiem międzynarodowej grupy działającej w ramach inicjatywy „Midwives in Focus”.

Habilitationka brała czynny udział w licznych konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, była przewodniczącą dwóch i członkiem sześciu Komitetów Organizacyjnych międzynarodowych konferencji naukowo-szkoleniowych. Jest członkiem zarządu dwóch polskich towarzystw (Warszawskiego Oddziału Akademickiego Polskiego Towarzystwa Położnych i Studenckiego Towarzystwa Naukowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego).

Dr n. o zdr. Małgorzata Stefaniak prowadzi bardzo aktywną działalność dydaktyczną, z którą związana jest również jej praca naukowo-badawcza wyrażona w opisanym powyżej osiągnięciu naukowym. Habilitationka jest również członkiem komitetów redakcyjnych dwóch czasopism.

Podsumowując należy stwierdzić, że przedstawione osiągnięcie naukowe i pozostały dorobek naukowy dr n. o zdr. Małgorzaty Stefaniak stanowią mocną podstawę do wnioskowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Zarówno osiągnięcia naukowe jak i część pozostałego dorobku naukowego stanowią spójną całość prezentującą wyniki konsekwentnie prowadzonych prac nad praktycznym wdrożeniem nowatorskich metod nauczania zawodu pielęgniarki i położnej.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum
im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

dr hab. med. Małgorzata Świątkowska-Freund, prof. UMK
Katedra Położnictwa, Chorób Kobiecty i Ginekologii Onkologicznej
ul. Ujejskiego 75, 85-168 Bydgoszcz
e-mail: mswiatkowska@cm.umk.pl, tel. +48 602 243 144

Biorąc pod uwagę przedstawione osiągnięcie naukowe i dorobek naukowy stwierdzam, że dr nauk o zdrowiu Małgorzata Stefaniak spełnia wymagania określone w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku z późniejszymi zmianami, art. 219 pkt. 1, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

Upoważnia to do uzyskania mojej pozytywnej opinii oraz mojego wniosku o nadanie dr nauk o zdrowiu Małgorzacie Stefaniak stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Gdańsk, 02.08.2022